

Dette er i Hovedtrækkene Ellen K.s Teorier, sammenstillede i Citat fra hendes forskellige Værker. Forf. udtaler sin Beklagelse over, at det er en Kvinde, der i Sverrig er Banebryder for disse Ideer, der vil opløse alle naturlige og hellige Baand. Da de udgiver sig for at være frisindede, virker de besnærende paa den udviklede. Men for den, der gaar til Bunds i Sagen, for den, der har Øvelse i at undersøge en Fremstillings logiske Sammenhæng, røber Ellen K.s Lære meget snart sin Uvederhæftighed. „Der er aldrig Tale om Bevisførelse eller Undersøgelse, men det er jo ogsaa uægtelig meget lettere at udkaste Teorier end at bevise dem. Det er en Art Dilettantisme, der ved Fremstillingens Parodokser, ved den tilsyneladende storslaaede Djærvhed, ja, ved selve Sprogets Dunkelhed, virker paa ubefæstede Sjæle.

Ellen K.s Sprog udmærker sig især ved en fantastisk Dunkelhed og hendes Fremstilling ved Modsigelse. Forf. paaviser mangfoldige saadanne Modsigelser, endog i samme Afsnit, men Pladsen tillader os ikke at gaa nærmere ind herpaa. Vi opfordrer vore Læsere til selv at gøre sig bekendt med dette lille Skrift, som vi af vægtige Grunde har skænket vor Opmærksomhed.

Disse Teorier er ikke ny for os. En god Del af vor Tids Skønlitteratur er gennemsyret af dem, især af Læren om Sansernes, Forherligelse og den fri Kærlighed. Det er lærerigt at se, hvorhen den Lære i sine yderste Konsekvenser leder.

Ellen Key viser os Vejen. Hun har med en ganske forbavsende Modtagelighed og Kritiklshed optaget og sammenbragt alt det i Nutiden, der ønsker at „sætte Torpedo under Arket.“

Udgangspunktet: Individets Ret, Slutningspunktet: en Ultraindividualisme, der næppe kan drives videre.

Det er ogsaa til dette Punkt, at Læren om den fri Kærlighed maa føre — trods det demokratiske Præg man søger at give den.

Først er det i Idealitetens Navn man fordrer Plads for den fri Kærlighed. Det Ægteskab, der indgaas af Beregninger usædeligt, og Ægteskabet som Institution kan let opmuntre Beregningen. Paa dette Trin betragtes Kærligheden endnu fra et ophøjet Standpunkt som Hjærtets, Sjælens, Sansernes Kærlighed i Forening, og her kan vi fuldt ud være med og fordømme det Ægteskab, der indgaas af andre Grunde.

Men Forkæmperen for den ny Kærligheds Evangelium forlader hurtigt dette høje Stade. Nu bliver det den sanselige Drift, der bliver ensbetydende med Kærlighed, og Forbindelsen mellem Mand og Kvinde bliver ene og alene bestemt af denne Drifts Varighed. Paa Naturen maa der ikke lægges Tvang, det er det næste Skridt. Driftslivet, som vi ved, er noget af det mest flydende, usikre, der er i Menneskets Væsen, er nu det, som skal bestemme over Familiens Lykke. Den, der har en lille Smule Fantasi, kan udmale for sig, hvordan det vil komme til at se ud i Fremtidens Samfund, hvis denne Lov bliver gennemført.

Dette Standpunkt er i ganske særlig Grad individualistisk og munder ud i den reneste Egoisme.

Et Menneske, der kun følger sine Sanser, kan ikke undgaa at træde andres Ret for nær, kan ikke undgaa at træde andres Lykke under Fødder. Han opdrages herved til at betragte sig selv som Overmenneske, de andre, hvem han har traadt under Fødderne, som Gennemsnitsmennesker, der kun er til for hans Skyld. Jo flere Evner, jo mere Energi der er i ham, jo farligere bliver han.

Her er vi altsaa naaet til det ultra-individualistiske Standpunkt, som Nietzsche, og efter ham, Ellen Key forfægter. I sine yderste Konsekvenser staar denne Lære ved Vanviddets Grænse, og den undlod, som vi ved, heller ikke at formørke Nietzsches Hjerne for stedse.

Hos Kvinden er Driftslivet ikke saa ubestændigt som hos Manden — det vilde altsaa blive hende, der oftest vilde blive Ofret. Men haardest og mest uretfærdigt vilde det gaa ud over Barnet. Ellen K. og Konsorter synes blot at tænke paa Barnets økonomiske

Ret, og stiller derfor i Udsigt en Udbetaling af Statskassen som Erstatning for det Tab at miste den ene af sine Forældre. Men dette er et meget overfladisk Synspunkt.

Barnet har, foruden dets Ret til tilstrækkelig Ernæring først og fremmest Ret til at kende begge dem, der har sat det ind i Livet, og tillige til at kendes af dem, elskes af dem, opdrages af dem. *Dette er Barnets uafviselige Ret.* Og for Forældrene vilde saa store Livsværdier gaa tabte, hvis de frassgde sig de tilsvarende Pligter, at Skaden for Menneskehedenes Vegne vilde være uoprettelig. Der vilde ikke gaa lang Tid hen, inden vi, aandeligt talt, igen vilde gaa paa „alle fire“.

M. A.

Dansk Kvinderaad

har udsendt sin første Aarsberetning, som indledes med en kort historisk Oversigt.

„Den moderne Kvindebevægelse regnes at være godt og vel et halvt Aarhundrede gammel, idet den tog fast Form ved et Møde i Seneca Falls i Staten New-York i 1848. Da amerikanske Kvinder i Marts 1888 mødtes i Washington for at fejre Udløbet af Kvindebevægelsens fjerde Tiaar, lød der fra alle Sider Forundring og Klage over, at man i de mange Aar ikke var naaet videre frem, og man kom til det Resultat, at Grunden maatte søges i det forholdsvise ringe Kendskab og ringe Samarbejde, der fandtes mellem de mange amerikanske Kvinder, der dog arbejdede mod det fælles Maal: Lige Ret — saavelsom lige Pligt — for Kvinde og for Mand.

Man enedes da om at danne et nationalt amerikansk Kvinderaad *National Council of Women*, (N. C. W.) of the United States, der skulde omfatte Kvindeforeninger af enhver Art i de forskellige amerikanske Fristater. Man benyttede den amerikanske Grundlov som Forbillede ved Lovenes Affattelse, og til Valgsprog tog man Ordet:

„Alt hvad I vil have, at Menneskene skal gøre mod Jer, gør det ogsaa mod dem.“

Nogle faa Dage efter at det nationale amerikanske Kvinderaad var stiftet, besluttede man at danne et internationalt Kvinderaad, *International Council of Women*, (I. C. W.), der skulde omfatte alle Folkeslags Kvindeforeninger, og som uden Hensyn til Tro og Farve skulde forene dem i fælles Arbejde for Kvinderne til Gavn for hele Menneskeheden.

Som det fremgaar af det internationale Kvinderaads Love er det Kvinderaadets Formaal:

- 1) at danne et Bindeled mellem de forskellige Kvindeforeninger og
- 2) at byde Kvinder Lejlighed til at mødes og raadslaa om alle Spørgsmaal, der angaar Samfundets og Slægtens Velfærd.

Sammenslutningen maa ikke øve nogen hæmmende eller tvingende Indflydelse; det er kun ved Eksemplets Magt, at den ene Forening kan paavirke den anden, det ene N. C. W. paavirke det andet. Lige saa lidt har den ene Forening eller det ene N. C. W. noget Ansvar for de andres Handlinger.

Den amerikanske Grundlov danner som omtalt Forbilledet for Kvinderaadets Love. Ligesom enhver af de nordamerikanske Fristater sender et bestemt Antal Delegerede til Kongressen i Washington, uanset om den er rig og tæt befolket eller fattig og tyndt befolket, saaledes besluttede de amerikanske Kvinder ædelmodigt, da de udarbejdede Lovene for det internationale Kvinderaad, at selv det mindste Lands nationale Kvinderaad, da det yder samme Skat til den fælles Kasse som de store Landes, skulde være repræsenteret i I. C. W. af det samme Antal stemmeberettigede Delegerede som disse.

I. C. W. skal træde sammen hvert femte Aar. Det bestaar af et Forretningsudvalg og af Formanden og to stemmeberettigede kvindelige Delegerede fra hvert N. C. W., der er optaget deri. Siden sin Stiftelse har

det foranstaltet internationale Kvindekongresser i Chicago fra den 15de Maj til den 22de Maj 1893, og i London fra den 26de Juni til den 7de Juli 1899. Den næste Kongres agtes afholdt i Berlin 1904.

I Løbet af det første Femaar fandtes der i Virkeligheden kun et N. C. W.: det nordamerikanske; men kort før Kongressen i Chicago var der dog blevet stiftet endnu et, nemlig i Kanada, og i de følgende seks Aar stiftedes efterhaanden N. C. W. i Tyskland, Sverrig, Storbritanien og Irland, Ny Syd-Wales, Danmark, Holland, Ny Zeeland og Tasmanien. Ved Kongressen i London i 1899 samlede Delegerede fra 10 forskellige Kvinderaad. Siden den Tid er der stiftet N. C. W. i Schweiz og Italien; og i Frankrig, Norge og Østrig haaber man i Løbet af den nærmeste Tid at komme lige saa vidt.

For at fremme Dannelsen af de nationale Kvinderaad havde man ved Kongressen i Chicago valgt Æres Vice-Præsidenter (Honorary Vice-Presidents), hvem man opfordrede til at virke for denne Sag hver i sit Land. Blandt de danske, der var til Stede ved denne Kongres, var I. C. W.s Protokolfører, Frk. Kristine Frederiksen, og hun kom hjem opfyldt af Ønsket om at se et Kvinderaad opstaa i Danmark. Hun tog straks fat paa Arbejdet for denne Sag, og efter hendes Opfordring besluttede Dansk Kvindesamfund ved et Fællesmøde i Hørsenskrederen at ville gaa med til en Sammenslutning, ligesom andre Foreninger gav Tanken herom deres Bifald. Atter andre Foreninger bekæmpede den dog, og imidlertid blev Frk. Frederiksen desværre syg, og Sagen hvilede et Par Aar, indtil I. C. W.s næste Møde nærmede sig. Fra London, hvor dette Møde skulde holdes, kom Indbydelse til Deltagelse i en international Kvindekongres, der skulde afholdes samtidig med I. C. W.s Møde, og Ønsket om at faa dannet et dansk Kvinderaad blev som Følge heraf mere levende og mere udbredt. Flere Foreninger forelagde Sagen for deres Generalforsamlinger, og efter Bemyndigelse af nogle Delegerede fra danske Kvindeforeninger indbød Fru Charlotte Norrie, f. Harbou, til et Møde angaaende denne Sag i Dansk Kvindesamfunds Lokaler.

Til dette Møde var der udsendt Indbydelse til 89 Foreninger og Institutioner, i hvis Ledelse Kvinder har Del. Fra 22 af disse var der mødt Udsendinge, af hvilke de 6 medbragte Fuldmagt til at tage Del i Dannelsen af et Kvinderaad for Danmark, medens en 7. Institution skriftligt meldte sin Tilslutning, og Søndag den 5te Marts 1899 stiftedes Dansk Kvinderaad.

Umiddelbart efter sin Stiftelse afholdt Dansk Kvinderaad (D. K. R.) sit første Møde, hvor Lovene vedtoges i en foreløbig Skikkelse, og hvor en foreløbig Bestyrelse valgtes. Ligeledes vedtoges det at henvende sig til I. C. W. med en Anmodning om Optagelse, og denne fandt Sted ved et Møde af den internationale Bestyrelse den 23de Marts.

Til de 7 Foreninger, som dannede D. K. R., har efterhaanden 9 andre sluttet sig; men da 1 af disse senere er udtraadt, bestaar D. K. R. for Tiden af 15 Foreninger og Institutioner. Desuden er 18 Damer traadt til som Enkeltmedlemmer.

Efter sin Stiftelse har Dansk Kvinderaad afholdt 12 Møder, af hvilke vi særligt skal nævne Fredsmødet den 15de Maj 1899.

D. K. R. deltog i den store internationale Kvindekongres i London forrige Aar. Blandt øvrige vigtige Begivenheder kan nævnes: Initiativet til at forhindre en paatænkt international Konkurrence mellem skønne Kvinder i London og Oprettelsen af et Centralbureau i København. Dette søger at skaffe Oplysninger af enhver Art, Kvinder vedrørende, saavel fra Indland som fra Udland. Det har Lokale paa Nørregade 33, Stuen, og Kontortid fra 9—10. Det ledes af Fru Charlotte Norrie, f. Harbou.

Formand Frk. Henni Forchhammer, Næstformand Frk. Johanne Blom, Kasserer Fru Professorinde Axelline Lund, Protokolfører Frk. Eline Hansen, Sekretær Fru Charlotte Norrie,

f. Harbou. Disse 5 udgør tilsammen et Forretningsudvalg, der har afløst den foreløbige Bestyrelse.

Beretningen kan afhentes i Hr. Jacob Lunds Boghandel, Pilestræde 11, K. I Frk. Ellen Branth's Boghandel, Frederiksberg Allé 29, V. Paa D. K. R.s Centralbureau.

Ægteskab og fri Kærlighed.

Naar gifte Kvinder i al Fortroelighed taler sammen om deres Ægteskab, hører man dem altid fortælle om deres Skuffelser, Tvivl, Angst og Sorger og saare sjælden om Lykke, og da altid en Lykke med mange men'er ved.

Men vover nogen at angribe Ægteskabet som Institution, faar han straks en forbitret Modstander i enhver af de samme Damer, og det er pludselig en Velfærdssag for dem at forsvare dets ukrænkkelige Helligdom.

Hvad er det da, Kvinder, trods Skuffelser og bitre Sorger, er saa bange for at miste med Ægteskabet? — Jeg fik det nylig at vide i en her i Bladet efter det tyske optrykt Artikkel, hvori det hed, at Kvinden udenfor Ægteskabet vilde synke ned til et Hundyr. Det tror man altsaa. Fremset i Artiklen forekommer det mig at være en dristig Paastand, men Paastande er jo billigere end Beviser. Jeg lader det staa hen og vil et Øjeblik undersøge, hvorledes det staar sig med Mændene, som jo ogsaa har været underkastet Ægteskabets forældende og menneskeliggørende Virkninger, og her ser det uægtelig sort ud, idet snart en Digter, snart en Læge frejdig og uden Blu erklærer, at Handyret er særdeles vel ved Magt i Mændene, ja endogsaa gaar saa vidt at fordre dette Dyr's Drifter respekterede. Men enhver af disse „Dyr“ maa jo dog have haft en Moder, som jo — selvfølgelig — maa have været et Menneske. — Skulde hun intet menneskeligt have ladet gaa i Arv til Sønnerne, skulde hendes Opdragelse slet intet have formaaet imod det frembrydende dyriske? — Nej, der maa være noget muggent ved denne Noah Ark, hvor Mennesker føder Dyr, og Dyr avler Mennesker!

Jeg for min Del tror nu ikke, at Mændene er saa dyriske, som de selv siger. Jeg tror, at de kun har søgt et Paaskud til at befri sig for de Loves og Forpligtelsers Baand, hvoraf de med Ubehag har følt sig snærede. Men naar Mandens Kærlighed til Friheden er saa ubændig, at han for dens Skyld ikke viger tilbage for at krybe i Dyrehammen, naar hans Had til Tvang er saa stor, at alene det, at han er forpligtet til at elske Ægtehusstruen ofte er nok til at betage hendes Kærlighed al Tillokkelser for ham, da er det dog et stort Spørgsmaal, om ikke Kvinden stod sig bedre ved højmodigen at skænke ham Friheden end ved at holde ham fast i de forhadte Lænker og tvinge ham til et afskyeligt Hykleri.

Ganske vist vilde vi blive nødt til at fordre nogen økonomisk Erstatning for den ægteskabelige Forsørgelses Anstalt, da vor Højmodighed ellers let kunde føre til, at de spæde og deres Mødre i al Stilhed sultede ihjel. Enhver Kvinde, der havde Evne og Lyst til selv at opfostre sit Barn maatte have et anstændigt Vederlag herfor af Staten i den Tid, da hun Nat og Dag er optagen af dets Pleje. Selvfølgelig maatte der findes Bjørnehjem for de Børn, hvis Mødre enten døde fra dem eller savnede Betingelserne for selv at kunne opdrage dem.

Muligvis vilde Mændene finde Prisen paa Friheden lovlig høj; men Kvinderne vilde ikke kunne se sig i Stand til at tilbyde mere favorable Betingelser. Fremdeles vilde ængstelige Sjæle se en stor Fare for Overbefolkning deri, at enhver doven Kvinde blot behøvede at lade sig besvangre for at blive forsørgt paa offentlig Bekostning, medens andre vilde frygte en altfor stor kvindelig Indflydelse paa de unge Slægter, da Børnene jo efter det nye System blev at betragte som Kvindens Særeje. — Tænk om man